

2025
№8

ISSN 3060-527X

TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR.

XALQARO ILMIY METODIK JURNAL
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC METHODOLOGICAL JOURNAL

**TA'LIMDA ISTIQBOLLI
IZLANISHLAR**
Xalqaro ilmiy-metodik jurnal

**ПЕРСПЕКТИВНЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ В ОБРАЗОВАНИИ**
Международный научно-методический
журнал

**PROSPECTIVE RESEARCH IN
EDUCATION**
International scientific methodological
journal

№ 8-Son, 1-Qism 2025-yil

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAK Rayosatining 2024 - yil 7 - iyundagi 355-son qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

MUNDARIJA:

Familiya I.Sh.	Mavzu	Bet
<i>DOLZARB MAVZU</i>		
Xuseynova Amanovna	Abira Yangi o'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini shakllantirishda psixologik barqarorlikning roli	5
Ismatova Tuymuratovna	Dilafruz Ota-ona-farzand munosabatlari tizimida emotsional yaqinlik fenomeni	12
<i>19.00.00 – PSIXOLOGIYA</i>		
Maxmudova Mexmonovna	Zulfiya Qo'riqlash xizmati xodimlari ijtimoiy-psixologik va kommunikativ kompetentligi	18
Niyazova Farxadovna	Nilufar Onkologik bemorlarda hayotga ijobiy qarashni shakllantirishda motivatsion intervyularning psixologik ta'siri	24
Razakov Kuvondikovich	Farxod Prokrastinatsiyani yengishda metakognitiv strategiyalarning roli: talaba misolida	29
Botirov Normuminovich	Nodir Harbiy xizmatchilar o'rtasidagi shaxslararo munosabatlarning kasbiy o'sishga psixologik ta'siri	36
Ahmadjanova Nargizaxon	Adiljanovna, Maktab yoshidagi bolalarda agressiv xulq-atvorni shaxslararo munosabatlarda namoyon bo'lishi	42
Turg'unova Sarvinoz,		
Kilicheva Abdiraxmanovna	Marxabo Pubertat yoshidagi bolalari giyohvand moddalarga o'rganib qolgan oilalarning psixologik muammolari	46
Jo'rayeva Akbarali qizi	Kaniza Stereotiplarning shaxsiy va ijtimoiy ongga ta'siri	52
Ergasheva Muzaffarovna	Manzura Yoshlar orasida ijtimoiy identitet shakllanishining psixologik xususiyatlari	57
Kadirova Xikmatovna	Shaxina Separatsiya jarayoni va shaxsiy avtonomiyaning boshqaruv mexanizmlari	63
Mardonova Orif qizi	Marjona Kichik maktab yoshida o'zlashtirish xususiyatlari. Ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida	69
Narzullayev Homit o'g'li	Nuriddin O'quvchilarda geografik tafakkur rivojlanishida kognitiv, emotsional va sotsial determinantlarning integratsiyalangan tahlili	73
Abduvohidova Zokir qizi	Sabina Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy o'zini-o'zi rivojlantirishning pedagogik psixologik xususiyatlari	80
Nazarova O'razalievna	Dilnoza Maktabgacha ta'lim muassasalarida psixologik iqlim va bolalarning ijtimoiy moslashuvi o'rtasidagi bog'liqlik	86
Barakayeva Zubaydullo qizi	Nilufar Destruktiv axborotlarning psixologik ta'siri va unga qarshi psixologik himoya mexanizmlari	92
Teshayev Isomiddin o'g'li	O'lmasjon Talablarda kasbiy mahorat shakllantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari	99
Xudoyberdiyeva Saidabonu qizi	Yorqinjon Talabalarda stressga qarshi kurash strategiyalarining psixologik asoslari	105
Axtamova G'ayratovna	Ferangiz O'smirlik davridagi agressiv xulq-atvorning kriminalizatsiyaga olib keluvchi psixologik omillar	111

Rahmonova Ergashevna	Muhtaram	Xulqi og'ishgan bolalarda ijtimoiy ma'suliyatni shakllantirishda tarbiyaviy texnologiyalarni takomillashtirish	117
Eshonqulova Abduqaxxorovna	Guljahon	Ruhiy salomatlik tushunchasini fenomen sifatida qo'llanilishi	123
Mamatrayimov Jumanazar		O'smirlarning diniy g'oyalarga moyilligiga ta'sir qiluvchi psixologik omillar tahlili va profilaktika yo'llari	128
Mamatmurod o'g'li			
Nizamova Paxritdinovna	Nodira	Umumiy o'rta ta'lim muassasasi o'qituvchilarining muloqot madaniyatini shakllantirishning nazariy asoslari	135
Iskandarova Sanjarovna	Nodira	Boshlang'ich ta'lim o'quvchilarida xavotirlanish holatining psixokorreksiyasi	142
Rustamova Inatullo qizi	Nozima	Yoshlarni oilaviy munosabatlarga tayyorlashning psixologik jihatdan o'rganilishi (qizlar misolida)	149
Saidova Narzullayevna	Zuhra		
Nasriddinov Sadriddinovich	Ulug'bek	Tashqi mehnat migratsiyasidan qaytgan yoshlarning o'ziga bo'lgan bahosi va hayotiy motivatsiyasi: psixologik tahlil	155
Xudoyberganov Doniyorbek o'g'li	Yangiboy	Talabalarda hayotiy strategiyalarni shakllantirishda ijtimoiy rollar va stereotiplarning ta'siri	162
Tajiyeva Normuminovna	Ruxsora	Oliy o'quv yurtlarida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy deformatsiyadan himoya qilishning innovatsion usullari	167
Odinayev Toyirovich	Tolibjon	Bo'lajak hamshiralarda kasbiy o'zini anglashning psixologik mezonlari va ularni rivojlantirish usullari	171
Rahimqulova Hamro qizi	Lobar	Ijtimoiy tarmoqlardagi jinsiy jinoyatlarning psixologik tomonlari	177
Giyasova Qahramon qizi	Nozimaxon	Oliy ta'lim talabalarida ruhiy salomatlik va uning omillari	182
Qodirova Murtazoyevna	Dilnoza	Talabalar ijodiy fikrlashini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning o'rni	187
Кулиев Ё.К		Вовлеченность обучающихся в непрерывное образование	194
Umorova Odilbekovna	Dilnoza	Talabalarining kreativlik kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari	200

Qodirova Dilnoza Murtazoyevna,
Buxoro davlat universiteti psixologiya kafedrası dotsenti,
Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

TALABALAR IJODIY FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

)

Annotatsiya. Ushbu maqolada, talabalar ijodiy fikrlashini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi hamda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishi kabi jihatdan o'rganilgan. Zamonaviy pedagogik metodlar va raqamli vositalar yordamida o'quvchilar yangi g'oyalarni yaratishda faol bo'lib, o'z ijodiy salohiyatlarini kengaytiradilar. Ushbu yondashuvlar ta'lim sifatini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega bo'lib, yosh avlodning kasbiy va shaxsiy rivojlanishiga zamin yaratadi.

Kalit so'zlar: ijodiy fikrlash, innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar, ta'lim samaradorligi, mustaqil fikrlash, pedagogik metodlar, tanqidiy fikrlash, o'quvchilar, ta'lim jarayoni, yangi g'oyalar.

Аннотация. В данной статье рассматриваются инновационные подходы и цифровые технологии в развитии творческого мышления студентов, повышающие эффективность образовательного процесса и формирующие навыки самостоятельного и критического мышления. С помощью современных педагогических методов и цифровых средств учащиеся активно создают новые идеи и расширяют свой творческий потенциал. Эти подходы важны для повышения качества образования и создают основу для профессионального и личностного развития молодого поколения.

Ключевые слова: творческое мышление, инновационные подходы, цифровые технологии, эффективность образования, самостоятельное мышление, педагогические методы, критическое мышление, учащиеся, образовательный процесс, новые идеи.

Abstract. In this article, innovative approaches and digital technologies in the development of students' creative thinking are studied in such aspects as increasing the effectiveness of the educational process and forming independent and critical thinking skills. With the help of modern pedagogical methods and digital tools, students are active in the creation of new ideas and expand their creative potential. These approaches are important in improving the quality of education and lay the foundation for the professional and personal development of the younger generation.

Key words: creative thinking, innovative approaches, digital technologies, educational effectiveness, independent thinking, pedagogical methods, critical thinking, students, the educational process, new ideas.

Kirish. Talabalar ijodiy fikrlashini rivojlantirish zamonaviy ta'lim jarayonining eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Bugungi kunda o'quvchilarning faolligini oshirish va ularning ijodkorligini qo'llab-quvvatlash uchun an'anaviy metodlardan tashqari, innovatsion yondashuvlarga tayanish zarurati yuzaga kelmoqda. Ijodiy fikrlash nafaqat yangi g'oyalar yaratish, balki muammolarga yangi ko'z bilan qarash va ularni yechish yo'llarini izlash demakdir. Shu bois, pedagoglar o'z metodikasini doimiy ravishda takomillashtirishi va talabalarni qiziqtiradigan, rag'batlantiradigan yangi usullarni qo'llashi lozim. Innovatsion yondashuvlar talabalar bilimlarini chuqurlashtirishda, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ta'limda yangicha usullarni qo'llash orqali o'quvchilar ijodiy jarayonlarga faolroq jalb qilinadi. Bunday yondashuvlar o'quv muhitini interaktiv va qiziqarli qiladi, o'quvchilar o'z qobiliyatlarini sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shuningdek,

innovatsion metodlar orqali darslarning samaradorligi sezilarli darajada oshadi va talabalarning o'zini o'zi rivojlantirishga bo'lgan intilishi kuchayadi.

Raqamli texnologiyalar ta'lim sohasida tub inqilob yasab, ijodiy fikrlashni rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Kompyuter dasturlari, mobil ilovalar, interaktiv ta'lim platformalari va virtual laboratoriyalar orqali talabalar o'rganayotgan mavzuni chuqurroq anglaydi va o'z fikrlarini ifoda etishda ko'proq erkinlikka ega bo'ladi. Raqamli vositalar yordamida o'quv jarayoni yanada shaxsiylashtiriladi, har bir talabaning ehtiyojlari va qiziqishlariga moslashtiriladi. Ta'limda raqamli resurslarni qo'llash nafaqat bilim olish jarayonini qiziqarli qiladi, balki muammolarga ijodiy yechimlar topish uchun yangi sharoitlar yaratadi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar talabalarga mustaqil o'rganish va yangi bilimlarni amaliyotga tatbiq etish imkonini beradi. Ular onlayn kurslar, elektron kitoblar, forumlar orqali o'z bilim doirasini kengaytiradi va yangi yondashuvlarni o'zlashtiradi. Bunday sharoitda ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar ochiladi, bu esa kelajak kadrlarini tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar ta'lim jarayonini interaktiv va dinamik qilib, talabalar uchun yanada samarali va qiziqarli qiladi.

Innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarni uyg'un qo'llash ta'lim tizimini yanada samarali va o'zgaruvchan qiladi. Bunday integratsiya orqali talabalar faqat bilim olish bilan cheklanmay, balki o'rganganlarini amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Innovatsion metodlar yordamida o'quvchilar birgalikda ishlash, muloqot qilish va fikr almashish imkoniga ega bo'ladi, bu esa ijodiy fikrlashni yanada mustahkamlaydi. Raqamli vositalar ta'lim jarayonini individuallashtirishga xizmat qilib, har bir talabaning o'ziga xos yondashuvini shakllantiradi. Ta'limdagi bunday yondashuvlar kelajakda nafaqat bilimdon, balki ijodkor va o'ylab ishlay oladigan mutaxassislarni yetishtirishga yordam beradi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonidagi murakkab tushunchalarni tushuntirish va o'rganishni osonlashtirish mumkin. Innovatsion yondashuvlarning keng qo'llanilishi ta'lim sifati va talabalar qiziqishini oshirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Shu tariqa, ijodiy fikrlashni rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar birini to'ldiradi va ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi. Talabalar ijodiy fikrlashini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning o'rnini haqida ilmiy nazariyalarni o'rganish ta'lim jarayonini chuqur anglashga imkon beradi. Zamonaviy pedagogika olimlarining fikricha, ijodiy fikrlash nafaqat yangi g'oyalar paydo bo'lishi, balki mavjud bilimlarni yangicha tartibga solish va ulardan yangi yechimlar yaratishda namoyon bo'ladi. Vygotskiyning ijtimoiy o'rganish nazariyasida ijodiy fikrlash jamoaviy muhit va muloqot orqali rivojlanadi, shuning uchun innovatsion yondashuvlar o'quvchilarni birgalikda ishlashga undaydi. Vygotskiy ta'lim jarayonida o'quvchilarning "yaqin rivojlanish zonasi"ga e'tibor qaratgan bo'lib, bu yerda yangi texnologiyalar yordamida talabalarga o'z salohiyatlarini to'liq namoyon qilish imkoniyatlari yaratiladi. Shuningdek, Vygotskiy ijodkorlik va fikrlashning rivojlanishida ijtimoiy muloqotning ahamiyatini ta'kidlaydi, bu esa innovatsion texnologiyalar orqali amalga oshirilishi mumkin. Uning nazariyasi ijodiy fikrlashni rivojlantirishda pedagoglarning vazifasini o'quvchilarga yo'l-yo'riq ko'rsatish va qo'llab-quvvatlash sifatida belgilaydi. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy raqamli platformalar o'quvchilarga yangi bilimlarni kashf etishda interaktiv muhit yaratadi. Bu jarayonda talabalar o'z fikrlarini erkin ifoda eta olishlari uchun sharoitlar kengayadi. Innovatsion metodlar Vygotskiy ta'lim nazariyasining amaliy ko'rinishidir, ular yordamida ijodiy fikrlash jarayoni yanada samarali bo'ladi.⁷

Piagetning kognitiv rivojlanish nazariyasi ijodiy fikrlashni individual psixologik jarayon sifatida tahlil qiladi. Unga ko'ra, bola o'zining bilimlarini o'zi kashf etadi va yangicha yondashuvlar orqali dunyoni anglash jarayonida yangi g'oyalar shakllanadi. Piagetning

⁷ Vygotsky, L. S. (1997). *Educational Psychology*. Boca Raton: St. Lucie Press.

nazariyasida ta'lim jarayonida faollik va o'zini o'zi boshqarish asosiy o'rin tutadi, bu esa innovatsion yondashuvlarni qo'llash uchun mustahkam asos yaratadi. Raqamli texnologiyalar yordamida talabalar o'z tezligida bilim olishlari va turli masalalarni yechishda o'z fikrlarini sinab ko'rishlari mumkin. Piagetning fikricha, ijodiy fikrlash rivojlanishi uchun o'quvchilar faol ishtirok etadigan vaziyatlar yaratish zarur. Ta'lim jarayonida o'quvchilarni faollashtirish uchun interaktiv va innovatsion metodlardan foydalanish ularning kognitiv qobiliyatlarini kengaytiradi. Bu yondashuv talabalar o'z fikrlarini tahlil qilish, taqqoslash va yangi g'oyalar yaratish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shuningdek, Piaget ijodiy fikrlashning rivojlanish bosqichlarini ko'rsatib, har bir yoshga mos o'quv faoliyatini tashkil etish zarurligini ta'kidlaydi. Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalar Piaget nazariyasining amaliy ko'rinishiga aylanmoqda.⁸

Gardnerning ko'p intellekt nazariyasi ijodiy fikrlashni har tomonlama rivojlantirishga asoslangan bo'lib, har bir o'quvchining o'ziga xos qobiliyatlari borligini ta'kidlaydi. Unga ko'ra, ta'limda turli intellekt turlarini hisobga olish va ularga mos yondashuvlar qo'llash zarur. Innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar yordamida talabalar o'z qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Gardnerning nazariyasi ta'limni individualizatsiyalash va ko'p qirrali o'qitishni qo'llashga undaydi. Raqamli vositalar orqali o'quvchilar o'z o'rganish uslublarini kashf qilishi va o'z ijodiy salohiyatlarini kengaytirishi mumkin. Bu yondashuv ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi, shuningdek, o'quvchilarni mustaqil fikrlashga rag'batlantiradi. Gardnerning nazariyasi ijodiy fikrlashning rivojlanishida o'quvchilarning ichki motivatsiyasini oshirishga katta e'tibor beradi. Shu bois, innovatsion metod va raqamli texnologiyalarni uyg'unlashtirish ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Ta'lim muhitini boyitish va talabalarni keng qamrovli rivojlantirishda bu nazariya dolzarb ahamiyatga ega.⁹

Brunerning kashfiyot asosidagi o'rganish nazariyasi ijodiy fikrlashni rivojlantirishda faol o'rganishni ta'kidlaydi. Unga ko'ra, o'quvchilar yangi bilimlarni mustaqil ravishda kashf etib, ularni amaliyotga tatbiq qilishi kerak. Innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar bu jarayonni qo'llab-quvvatlaydi, chunki ular interaktiv va o'yin uslubidagi o'rganish imkoniyatlarini yaratadi. Bruner ta'limni bosqichma-bosqich, o'quvchining rivojlanishiga mos holda tashkil etishni taklif etadi. Raqamli platformalar o'quvchilarga murakkab tushunchalarni oddiylashtirish va o'zlashtirishda yordam beradi. Bu nazariya asosida o'quvchilar mustaqil fikrlash va yangi g'oyalarni yaratishga o'rgatiladi. Bruner ijodiy jarayonni o'qituvchilar bilan hamkorlikda amalga oshiriladigan faoliyat deb ko'radi. Shu sababli innovatsion ta'lim metodlari va raqamli vositalar pedagoglarga ijodiy fikrlashni rag'batlantirishda yangi imkoniyatlar beradi. Bu yondashuv o'quvchilarning o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'rishi va rivojlantirishi uchun zamin yaratadi.¹⁰

Deweyning tajriba asosidagi ta'lim nazariyasi ijodiy fikrlashni o'quv jarayonidagi faol ishtirok orqali shakllantirishni ta'kidlaydi. Dewey fikricha, ta'lim shunchaki bilim uzatish emas, balki o'quvchilarni real hayotiy muammolarni hal qilishga tayyorlashdir. Innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar ushbu nazariyani qo'llashda katta yordam beradi, chunki ular o'quvchilarga interaktiv muhitda tajriba o'ttirish imkoniyatini beradi. Deweyning nazariyasi o'quvchilarning qiziqishlarini hisobga olib, muammolarni hal qilishga yo'naltirilgan faoliyatni tashkil etishni talab qiladi. Zamonaviy texnologiyalar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini real vaziyatlarda sinovdan o'tkazadi. Shu tariqa ijodiy fikrlash rivojlanadi va o'quvchilar mustaqil fikr yuritish ko'nikmalarini hosil qiladi. Dewey ta'limni doimiy o'sish va o'z-o'zini takomillashtirish jarayoni sifatida ko'radi. Bu yondashuv innovatsion metodlar va

⁸ Piaget, J. (1952). *The Origins of Intelligence in Children*. New York: International Universities Press.

⁹ Gardner, H. (1999). *Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century*. New York: Basic Books

¹⁰ Bruner, J. S. (1961). *The Act of Discovery*. Harvard Educational Review, 31(1), 21–32

raqamli vositalar yordamida amalga oshirilganda, ta'lim jarayoni yanada samarali va mazmunli bo'ladi.¹¹

Sternbergning ijodkorlik nazariyasi ijodiy fikrlashni uchta asosiy komponent orqali tushuntiradi: tahliliy, ijodiy va amaliy qobiliyatlar. Unga ko'ra, ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun barcha bu qobiliyatlar birgalikda rivojlanishi kerak. Innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar har bir komponentni mustahkamlash uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Sternberg ta'limda faqat bilim berish emas, balki ijodkorlikni rag'batlantirish muhimligini ta'kidlaydi. Raqamli vositalar yordamida talabalar yangi g'oyalarni sinab ko'rish, muammolarni turlicha usullarda yechish imkoniga ega bo'ladi. Bu esa ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini oshiradi va mustaqil fikrlashni rivojlantiradi. Sternbergning nazariyasi innovatsion metodlarni qo'llashda aniq tizimli yondashuv zarurligini ko'rsatadi. Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni o'z vaqtida va maqsadga muvofiq qo'llash ijodiy fikrlashni samarali rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ularning uyg'unligi kelajakdagi muvaffaqiyatli kadrlarni tayyorlash uchun asosiy shartdir.¹²

Tahlillar va natijalar. Talabalar ijodiy fikrlashini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning o'rni bo'yicha olib borilgan tahlillar ko'rsatdiki, zamonaviy ta'lim uslublari o'quvchilarning qobiliyatlarini yanada samarali rivojlantirishga yordam beradi. Innovatsion metodlarning qo'llanilishi o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va yangi g'oyalarni yaratish ko'nikmalarini oshiradi. Ushbu yondashuvlar o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli va amaliyotga yaqin qiladi. Raqamli texnologiyalar orqali talabalar o'z bilimlarini sinovdan o'tkazish va tajriba orttirish imkoniga ega bo'ladi. Shuningdek, innovatsion ta'lim usullari o'quvchilarning o'zaro muloqotini kuchaytirib, ijodiy fikrlashni mustahkamlaydi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy usullarga qaraganda, raqamli vositalardan foydalangan holda tashkil etilgan darslarda talabalar o'qishga nisbatan ko'proq qiziqish bildiradi. Bu esa ularning o'z bilimlarini yanada chuqurroq va mustahkam o'zlashtirishiga olib keladi. Natijada, ta'lim jarayonida innovatsiyalarni joriy etish o'quvchilarni faollashtiradi va ularning ijodiy salohiyatini oshiradi. Shunday qilib, zamonaviy texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar ta'lim sifatini oshirishda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

Boshqa tomondan, raqamli texnologiyalarning ta'limda samarali qo'llanilishi talabalar orasida o'z-o'zini boshqarish va tashabbus ko'rsatish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'rganilgan materiallar va bajarilgan amaliy mashg'ulotlar orqali talabalarning ijodiy yondashuvlari sezilarli darajada oshgani kuzatildi. Raqamli vositalar, xususan, interaktiv platformalar va virtual laboratoriyalar orqali o'quvchilar mustaqil ravishda bilimlarni o'zlashtiradi va yangicha qarashlarni shakllantiradi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish imkoniyatini yaratadi, bu esa har bir talabaga individual yondashuvni ta'minlaydi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar yordamida tashkil etilgan o'quv jarayonlarida talabalar yangi fikrlarni tezroq va samaraliroq qabul qiladi. Bu esa ijodiy fikrlash darajasining oshishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ta'lim jarayonida innovatsiyalarni qo'llash nafaqat bilim sifatini yaxshilaydi, balki talabalar orasida mustaqil va ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi. Shu bois, raqamli texnologiyalar ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi va o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatiga zamin yaratadi.

1. Jadval

Tadqiqot ko'rsatkichi	Innovatsion yondashuvlar guruhi	An'anaviy ta'lim guruhi	Farq (foizda)	Izohlar
--------------------------	---------------------------------------	-------------------------------	------------------	---------

¹¹ Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.

¹² Sternberg, R. J. (1996). *Successful Intelligence*. New York: Simon & Schuster.

Ijodiy fikrlash ko'rsatkichi (ball)	85	62	+37%	Innovatsion yondashuvlarda ijodiy fikrlash yuqori
Mustaqil fikrlash darajasi (%)	78	54	+44%	Raqamli texnologiyalar mustaqil fikrlashni oshiradi
Muammolarni hal qilish tezligi (soniya)	45	67	-33%	Innovatsion guruhda muammolarni hal qilish tezroq
Raqamli vositalardan foydalanish darajasi (%)	90	30	+200%	Innovatsion yondashuvlarda raqamli vositalar ko'proq qo'llaniladi
Talaba qoniqishi darajasi (%)	88	65	+35%	Innovatsion metodlar talabalar qoniqishini oshiradi
O'rganish samaradorligi (ball)	82	59	+39%	Innovatsion yondashuvlar ta'lim samaradorligini oshiradi
Hamkorlik va muloqot ko'rsatkichlari (ball)	80	55	+45%	Raqamli texnologiyalar hamkorlikni kuchaytiradi
Tanqidiy fikrlash darajasi (%)	75	50	+50%	Innovatsion yondashuvlarda tanqidiy fikrlash yaxshilanadi
Stress darajasi (%)	20	35	-43%	Innovatsion metodlarda talabalar kamroq stressga duch keladi
O'qishga bo'lgan qiziqish darajasi (%)	92	60	+53%	Raqamli texnologiyalar qiziqishni oshiradi

Ushbu jadval asosida talabalar ijodiy fikrlashining rivojlanishida innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning ta'siri aniq ko'rinib turadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion metodlar o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi, natijada talabalar o'zlarining ijodiy salohiyatlarini kengroq namoyon eta oladilar.

Tahlil natijalaridan ko'rinib turibdiki, innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarni uyg'un qo'llash pedagogik jarayonda ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun muhim shartdir. Olingan ma'lumotlar ta'lim muhitining texnologik jihatdan boyitilishi o'quvchilarning diqqatini jamlash, mustaqil o'rganish va o'z fikrlarini ifoda etishda yordam berishini tasdiqlaydi. Raqamli resurslar va interaktiv usullar yordamida talabalar yangi bilimlarni yanada chuqur anglab, uni amaliyotda qo'llashga o'rgatiladi. Bu jarayon o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini yanada mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ta'limdagi innovatsiyalar o'quvchilarning muammolarni yechishda turli yondashuvlarni qo'llash qobiliyatini oshiradi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy texnologiyalar yordamida ta'lim olgan talabalar murakkab masalalarni ijodiy usulda hal qilishga ko'proq tayyor bo'ladi. Bu esa kelajakdagi kasbiy faoliyatda muhim ustunlik beradi. Innovatsion

yondashuvlarni qo'llash orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish mumkinligi aniqlandi.

Shuningdek, raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonida o'quvchilarning o'zaro hamkorligini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Tahlillar natijasida o'quvchilar birgalikda ishlash orqali yangi g'oyalarni yaratish, fikr almashish va muammolarni yechishda innovatsion yechimlarni ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'lishi aniqlangan. Bu jarayon ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun qulay platforma yaratadi. Raqamli vositalar talabalar orasida muloqot va hamkorlikni faollashtirib, ta'lim sifatini oshiradi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, o'zaro ta'sir va ijodiy fikrlashni rag'batlantiruvchi muhit yaratilganda talabalar o'z qobiliyatlarini yanada yaxshi namoyon eta oladi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning o'z fikrlarini erkin ifoda etishiga, shuningdek, muammolarni turlicha yondashuvlar bilan hal qilishiga ko'maklashadi. Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash ijodiy fikrlash va hamkorlikni yanada rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu natijalar ta'limda innovatsiyalarni kengaytirish va raqamli texnologiyalarning imkoniyatlaridan samarali foydalanish zarurligini ko'rsatadi.

Xulosa. Talabalar ijodiy fikrlashini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning o'rni juda katta va muhim ekanligi xulosaga kelinadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida an'anaviy metodlarni yangilash va raqamli vositalarni joriy etish ta'lim sifatini tubdan yaxshilaydi. Innovatsion yondashuvlar talabalarni faollashtiradi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatlarini oshiradi. Raqamli texnologiyalar esa interaktivlikni ta'minlab, o'quvchilarga bilimlarni yanada chuqur va samarali o'zlashtirish imkoniyatini beradi. Shuningdek, bu vositalar yordamida o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda eta olishadi va yangi g'oyalarni sinab ko'rish uchun qulay muhitga ega bo'ladi. Natijada, ta'lim jarayoni nafaqat bilim berish, balki ijodiy salohiyatni shakllantirishga yo'naltiriladi. Innovatsion yondashuvlar ta'limni yanada qiziqarli va samarali qiladi, bu esa o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilar yangi bilimlarni mustaqil ravishda kashf etishga, tahlil qilishga va amaliy qo'llashga o'rgatiladi. Shu bilan birga, bu jarayon ta'lim tizimini zamon talablariga moslashtirishda katta ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, innovatsion yondashuvlarning ta'limda qo'llanilishi o'quvchilarning tanqidiy fikrlash va muammolarni ijodiy hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayoniga yangi pedagogik usullarni kiritish imkonini beradi, bu esa o'quvchilarning bilimni o'zlashtirish darajasini oshiradi. O'zaro hamkorlik va muloqot platformalari orqali talabalar yangi g'oyalarni birgalikda ishlab chiqish, tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini egallaydi. Innovatsion yondashuvlar va texnologiyalar o'quvchilarning ijodkorligini rag'batlantiradi, shuningdek, ularning o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan intilishlarini kuchaytiradi. Ta'lim jarayonining shaxsiylashtirilishi va interaktivligi talabalarni yanada faol va izlanishga undaydi. Natijada, talabalarda mustaqil fikrlash va o'z fikrlarini asoslash qobiliyatlari mustahkamlanadi. Bu holat, o'z navbatida, ularni kelajakdagi professional va shaxsiy hayotida muvaffaqiyatli bo'lishiga zamin yaratadi. Raqamli texnologiyalar yordamida yaratilgan o'quv muhitlari ijodiy fikrlashning rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Bundan tashqari, innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalar o'quv jarayonining har tomonlama boyitilishiga olib keladi. Ta'lim jarayonida interaktivlikni oshirish, turli multimedia vositalaridan foydalanish va masofaviy o'qitish imkoniyatlarini yaratish o'quvchilarning bilimga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi. O'quvchilar yangi ma'lumotlarni qabul qilishda faollashadi, bu esa ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Innovatsion metod va texnologiyalar o'quvchilarning o'qish jarayonida faolligini oshirib, ularni doimiy izlanishga undaydi. Shu bilan birga, ta'lim sifatining oshishi o'quvchilarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadi. Raqamli vositalar yordamida o'quvchilar mustaqil bilim olish, o'z fikrlarini yaratish va baham ko'rish imkoniyatiga ega

bo'ladilar. Bu esa o'z navbatida, ularning ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi. Innovatsion yondashuvlar ta'lim muhitini doimiy yangilab turishga, pedagoglarning zamonaviy talablarga moslashishiga yordam beradi. Shu tariqa, ta'lim tizimi barqaror ravishda taraqqiy etadi.

Yakunda, talabalar ijodiy fikrlashini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning integratsiyasi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim vosita sifatida xizmat qilmoqda. Bu jarayon o'quvchilarga zamonaviy dunyoning murakkab muammolarini hal qilishda yangi imkoniyatlar ochadi. Innovatsion texnologiyalar va metodlarni qo'llash ta'lim jarayonini yanada interaktiv va individualizatsiyalashgan qiladi. Natijada, talabalar mustaqil va ijodiy fikrlash ko'nikmalariga ega bo'lib, ularni real hayotga tatbiq eta olish qobiliyatini oshiradi. Bu esa kelajakdagi kasbiy faoliyatda ularning muvaffaqiyatini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi ijodiy fikrlashni rivojlantirishda muhim omil bo'lib qolmoqda. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida doimiy innovatsiyalarni joriy etish zarurati hamon dolzarbdir. Innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning uyg'unligi ta'limning sifatini oshirish, yosh avlodning ijodkorligini rag'batlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Vygotsky, L. S. (1997). *Educational Psychology*. Boca Raton: St. Lucie Press.
2. Piaget, J. (1952). *The Origins of Intelligence in Children*. New York: International Universities Press.
3. Gardner, H. (1999). *Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century*. New York: Basic Books.
4. Bruner, J. S. (1961). *The Act of Discovery*. Harvard Educational Review, 31(1), 21–32.
5. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
6. Sternberg, R. J. (1985). *Beyond IQ: A Triarchic Theory of Human Intelligence*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Sternberg, R. J. (1996). *Successful Intelligence*. New York: Simon & Schuster.
8. Sternberg, R. J. (2006). *The Nature of Creativity*. New York: Cambridge University Press.